



RADA MIASTA KRAKOWA

Rezolucja Nr 34/XXXIII/20

Rada Miasta Krakowa  
zebrana na sesji w dniu 8 stycznia 2020 r.  
uchwala niniejszą  
rezolucję

skierowaną do Ministra Infrastruktury oraz Ministra Zdrowia  
w sprawie zmian dotyczących prawa pochówkowego.

Rada Miasta Krakowa zwraca się do Ministra Infrastruktury oraz Ministra Zdrowia o przygotowanie projektu zmian w Ustawie z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych.

Przepisy zawarte w ustawie z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych wymagają aktualizacji ze względu na zmiany kulturowo-cywilizacyjne, które wyznaczają nowe oczekiwania społeczne względem form pochówkowych. Wskazane jest uaktualnienie polskiego prawa pogrzebowego w taki sposób, by odpowiadało ono daleko idącym zmianom społecznym, obyczajowym, technicznym i legislacyjnym, jakie zaszły w ciągu ponad siedemdziesięciu lat. Obowiązujące przepisy ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych nie spełniają dobrze swojej funkcji.:

- a. brak jest katalogu opłat cmentarnych ;brak jednolitości w podejściu do określania katalogu opłat związanych z komunalnymi usługami cmentarnymi. Przyczyną tego stanu rzeczy jest brak jednoznacznych określeń w ustawie o cmentarzach i chowaniu zmarłych, które wyznaczałyby zakres tego typu opłat. Jedyny przepis \ ustawy, który dotyczy tej kwestii to art. 7 ust. 2, w którym występuje pojęcie opłaty przewidzianej za pochowanie zwłok. Ze względu na nieostrość tego pojęcia (nie wiadomo, jakie koszty z tym związane mogą być uwzględnione przez gminę w kalkulacji takiej opłaty), niezbędne jest określenie w ustawie o cmentarzach katalogu opłat, jakie mogą być ustalane przez właściwe organy gmin w związku z realizacją tego rodzaju usług
- b. brak zasad zarządzania cmentarzami zabytkowymi. Postępująca degradacja zabytkowych nekropolii oraz ryzyko ich nielegalnej likwidacji uzasadniają potrzebę wprowadzenia systemowych rozwiązań zapewniających skuteczną ochronę i utrzymanie starych cmentarzy o walorach zabytkowych.
- c. brak instytucji koronera, którego zadaniem byłoby m.in. zapewnienie sprawnego działania służb odpowiedzialnych za utrzymanie porządku i bezpieczeństwa przy stwierdzeniu zgonu oraz pieczy nad zwłokami i szczątkami ludzkimi. Postulat ten formułował m.in. Rzecznik Praw Obywatelskich. Zdarza się bowiem, iż dyspozytor

pogotowia często odmawia przyjazdu lekarza pogotowia, by ten stwierdził zgon i wypisał niezbędne dokumenty. Lekarz rodzinny może być zaś trudno dostępny (np. weekendy), a bez karty zgonu rodzina nie może rozpocząć formalności z organizacją pogrzebu. Powinno to być zadanie coronera.

Należy przygotować przepisy, umożliwiające pozyskiwanie miejsc pochówkowych, w tym dla pochowań urnowych, a także dopuścić nowe formy pochowań

- a. niezbędne jest wprowadzenie przepisu umożliwiającego lokalizację cmentarza komunalnego poza granicami gminy, której społeczności ma on służyć, z jednoczesnym wprowadzeniem przepisu określającego sposób podziału kompetencji w zakresie stanowienia prawa miejscowego oraz zarządzania nekropolią
- b. należy ustanowić przepisy umożliwiające lokowanie na cmentarzach pól pamięci, w których będzie można rozsypywać prochy zmarłych - jeśli ktoś będzie chciał skorzystać z takiej formy pochówku.
- c. należy umożliwić dokonywania pochowań morskich, polegających na możliwości rozsypania prochów ludzkich nad wodami morskimi
- d. należy zładzić wymogi w odniesieniu do budowy kolumbariów, tak aby nie występowała konieczność stosowania przepisów sanitarnych, regulujących tradycyjne pochówki np. nie ma konieczności aby kolumbaria musiały być lokowane na wzniesieniach czy też w odległości min 150 od zabudowań
- e. należy umożliwić przechowywanie urn nie tylko cmentarzach, ale także w domach przy zapewnieniu bezpiecznego miejsca, które gwarantuje poszanowanie dla ludzkich prochów

Liczne formy pogrzebu, takie jak kolumbaria, łąki pamięci, czy też pogrzeby morskie z wyboru są praktykowane wbrew obowiązującym przepisom, powodując erozję autorytetu prawa. Warto podkreślić, iż na przykład tworzenie na cmentarzach wydzielonych miejsc przeznaczonych do rozsypania prochów ze spopielenia zwłok lub szczątków ludzkich w wyniku kremacji nie stanowi zagrożenia dla zdrowia ludzi, zwłaszcza z punktu widzenia bezpieczeństwa epidemiologicznego.

Nowe przepisy powinny uwzględniać także wnioski płynące z działalności Rzecznika Praw Obywatelskich

- a. W aktualnie obowiązujących przepisach nie wskazano wprost, że do kręgu najbliższych posiadających prawo do pochowania zmarłego zalicza się osobę pozostającą we wspólnym pożyciu. Nieformalnym partnerom można umożliwić pochowanie ciała zmarłego tylko jako osobom, które „dobrowolnie się do tego zobowiązały”. W praktyce - jak wynika ze skarg przesyłanych do Biura RPO - podmioty publiczne odmawiają tego prawa konkubentom, jeżeli zainteresowanie organizacją pochówku wyraził jakikolwiek członek rodziny wprost wymieniony w ustawie cmentarzach i chowaniu zmarłych, w tym bardzo daleki krewny, lub jeżeli takiego zainteresowania nie wyraził, ale organy administracji powiadomiły go o śmierci.
- a. Rodzice, aby otrzymać świadczenia z ubezpieczenia społecznego (zasilek pogrzebowy, zasilek macierzyński, skrócony urlop macierzyński) muszą przedstawić odpisu akt urodzenia z adnotacją, że dziecko urodziło się martwe. Jednakże aby akt urodzenia z powyższą adnotacją mógł zostać sporządzony, konieczne jest podanie płci dziecka co często nie jest możliwe ze względu na czas rozwoju płodu. Płeć dziecka w takich

przypadkach, można ustalić na podstawie badań genetycznych, te jednak są kosztowne i w takiej sytuacji nier refundowane, ponieważ to już nie jest świadczenie medyczne.

Zdaniem Rzecznika niezrozumiałe jest wymaganie określenia w akcie urodzenia płci dziecka w celu uzyskania przez rodziców określonych świadczeń. Przepisy ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego i rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie pisemnego zgłoszenia urodzenia dziecka, przewidują obowiązek zgłoszenia każdego martwego urodzenia. Z drugiej strony przepisy rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie rodzajów i zakresu dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania wprowadzają rozróżnienie między urodzeniem żywym, martwym i poronieniem. Ustawa Prawo o aktach stanu cywilnego nie przewiduje takiego rozróżnienia.

Przewodniczący Rady

Dominik JAŚKOWIEC